Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapieën
op antrosofische grondslag

NVKT

Zoektocht naar zelfgenezend vermogen

De natuur is ritmisch en cyclisch. Veranderingen in de natuur zijn een metafoor voor de vergankelijkheid van het leven. Met kunst kun je de balans opmaken en nieuwe zaden verzamelen voor de toekomst.

“

Wanneer wij luisteren naar muziek, maar ook bij andere kunstuitingen wordt het gevoel in beweging gebracht. Ontroering en de spiegel van wat wij maken is veelvormig. Soms in wisselende samenstellingen van verbazing, blijdschap, maar ook verdriet en melancholie wat soms kan leiden tot een gevoel van bevrijding. Ontroering tilt ons voor enkele momenten naar een ander bewustzijnsniveau, maakt ons los uit de dagelijkse routine en gunt ons tegelijk een intense blik op de, vergankelijkheid van het leven.

Steeds vaker wordt de kracht van kunstzinnige therapie door onderzoek bevestigd

Ieder mens heeft scheppende vermogens. Als we kunstzinnig aan het werk gaan met kleur, vorm, melodie, beweging, ritme of spraak en drama, spreken we deze vermogens aan.

In de afgelopen jaren heeft het vak van kunstzinnig therapeut meer en meer bekendheid gekregen. Steeds meer mensen vinden hun weg naar een therapeut die door middel van het kunstzinnig proces het genezings- of veranderingsproces ondersteunt. Als Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapie op antroposofische grondslag (NVKToag) behartigen wij de belangen van ruim 500 kunstzinnig therapeuten in Nederland. Onze vereniging heeft de afgelopen periode een flinke professionaliseringsslag gemaakt.

In deze brochure maakt u nader kennis met kunstzinnige therapie en leest u over de ontwikkelingen die het vak en de beroepsvereniging de afgelopen jaren hebben doorgemaakt. Tevens vindt u korte ervaringsverhalen over de toepassing van kunstzinnige therapie.

Kunstzinnige therapie is enorm veelzijdig. We zijn trots op ons vak en alles wat we voor cliënten bereiken. Steeds vaker wordt de kracht van kunstzinnige therapie door onderzoek bevestigd.
Als vereniging zien wij het als onze opdracht door middel van samenwerking, profilering en onderzoek te werken aan de toekomstbestendigheid van ons vak en vooral om u te overtuigen dat kunst voor iedereen werkzaam kan zijn.
Wij zijn ervan overtuigd dat kunstzinnige therapie een mooie toekomst tegemoet gaat!

Cocky van der Linden
voorzitter NVKT

BEELDEND

Beeldende kunstzinnige therapie gebruikt verschillende technieken uit de beeldende kunst, zoals tekenen, schilderen en boetseren.
De therapeut onderzoekt welke materialen en welke werkvormen het beste passen bij de vraag van de cliënt. Hij/zij bedenkt opdrachten die de cliënt meer in balans kan brengen en sterker en gezonder maakt. Het gaat om het op gang brengen van

- ontwikkelingsprocessen
- bewustwording van gedrag
- concentratie
- ontspanning
- pijnvermindering

MUZIEK

Muziektherapie helpt het evenwicht te versterken of terug te vinden met gebruik van muziekinstrumenten, zingen, luisteren of bewegen en/of ademhalingsoefeningen.

In muziektherapie gaan we er vanuit dat muzikale elementen, zoals klank, melodie, toonsoort, maat of ritme, een bepaalde uitwerking hebben op de mens.
Met muziekinstrumenten komen cliënten in contact met hun gevoel en ervaren op een positieve manier hun kracht. In opdrachten komen ze ook steeds dezelfde dingen tegen die ze lastig of juist leuk vinden. Vaak heeft dat een relatie met de problematiek.

Muziektherapie is niet bedoeld om een instrument te leren bespelen of om toe te werken naar een uitvoering. Het gaat erom hoe de muziek en het musiceren inwerken op de cliënt.

Vormen van kunstzinnige therapie

BEELDEND • MUZIEK • SPRAAK & DRAMA

SPRAAK & DRAMA

Bij spraak & drama gaat het om schrijven, spreken, dramatisch spel en rollenspel. De therapeut richt zich op mensen die op een of andere manier niet tot spreken of spelen, tot zichzelf of tot expressie (kunnen) komen. Door actief te spreken of te spelen, helpt hij/zij de cliënt om in een creatief, zelfgenezend proces te komen.

Spraak

Aandacht voor ademhaling, stemgebruik of via lichaamstaal, vergroot de vitaliteit en herstelt het evenwicht. Er wordt gebruik gemaakt van ademhalingsoefeningen, stem- of articulatieoefeningen, en combinaties van spreken en bewegen. Oefeningen zijn gericht op klank, ritme en beweging en poëzie.

Drama

Dramatherapie maakt gebruik van alle vormen van spel en beweging van het theaterwerk. Ook poppenspel, spelen met maskers, gedichten en teksten schrijven en spreken. Dramatherapie richt zich op biografische thema's, constitutie en remmingen, vaardigheidsontwikkeling, sociaal gedrag en zelfexpressie.

Door muziek je hart weer voelen

Mike zit in een gesloten inrichting omdat hij zijn zusjes heeft misbruikt. Een weinig communicatieve jongen is het, met een kort lontje. ‘Mijn leven is verpest, het wordt nooit meer wat’, was zijn sombere beeld van de toekomst. Muziektherapie wist hem te ontdooien.

‘Muziektherapie zag hij niet zitten, bromde Mike bij zijn eerste bezoek. Wel viel zijn oog meteen op de basgitaar in de hoek. Ik liet hem er op spelen en begon na een tijdje zelf mee te spelen op mijn cello. Zodra dat zachte instrument erbij kwam, begon de jongen zelf ook zachter te spelen. Later vroeg ik of hij ook de cello wilde proberen en dat beviel hem. Het is heel bijzonder om zo’n groot instrument tegen je aan te houden. De klank trilt door je hele lijf. Dat die klank warmte in je hart brengt, heb ik hem nooit verteld, maar ik zag het effect.’

Een jaar muziektherapie heeft Mike meer open gemaakt. De jongen die het etiket ‘narcistisch’ droeg, bleek in staat met anderen samen te spelen. Hij bezit het vermogen te luisteren en zijn eigen spel aan te passen. Muziek is zijn grote uitlaatklep geworden. Voelt hij agressie opkomen, dan gaat hij naar zijn kamer om gitaar te spelen. Maar de grootste winst is dat Mike weer een tikje meer vertrouwen heeft in de toekomst. Hij heeft iets waar hij goed in is.

Kunst met collega’s

Ambtenaren van een ministerie krijgen de opdracht samen een tekening te maken van een vervoermiddel. Wordt het een bus of een trein? Wat is het reisdoel? Hoe gaan we te werk? Terwijl ze druk overleggen, observeert een kunstzinnig therapeut/trainer het groepsproces. Ze kijkt wie de leiding neemt, wie compromissen sluit en waar conflicten ontstaan. Het zegt veel over hoe deze groep functioneert op het werk en biedt aanknopingspunten om te praten over betere samenwerking.

‘Ik las ooit dat deelnemers aan bedrijfstrainingen tachtig procent van de leerstof direct vergeten. Geen wonder, want nogal wat trainingen zijn theoretisch en droog. Het is bewezen dat leren op basis van ervaringen veel beter werkt. Het interessante van kunst is dat het mensen helpt op een geheel nieuwe en frisse manier te kijken naar zichzelf en hun collega’s'.

Als een team niet goed functioneert, zullen mensen hun gedrag moeten veranderen. ‘Kunst is daar een heel geschikt hulpmiddel bij. Je kunt met toneelspel, maar ook via teken- of muziekopdrachten mensen laten ervaren hoe het is om de leiding te nemen of juist anderen meer ruimte te geven.’

Kunstzinnige therapie gaat een mooie toekomst tegemoet

De beroepsvereniging NVKT (Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapie) bestaat al ruim 45 jaar. De afgelopen 4 jaar was Cocky van der Linden hét gezicht van de vereniging. Brigitte Povel neemt het stokje van haar over.

Wat is er de afgelopen periode allemaal bereikt? En welke plannen zijn er voor de toekomst? Een gesprek met twee gedreven vrouwen over strategische keuzes, ambities en de liefde voor hun vak.

De beroepsvereniging heeft de afgelopen jaren zeker niet stilgezeten. De vereniging is gegroeid naar een open en professionele organisatie. 'Er is inderdaad heel veel gebeurd, zowel intern als naar buiten toe. We hebben met name hard gewerkt aan professionaliteit, productontwikkeling en verbinding. De ontwikkelingen in de huidige maatschappij vragen daar om. We moeten als kunstzinnig therapeuten meer laten zien wie we zijn en wat we kunnen. En we moeten meer met elkaar doen, op een nieuwe manier'.

STRENGERE KWALITEITSNORMEN

De beroepsvereniging heeft de kwaliteitsnormen voor de beroepsuitoefening aangescherpt. 'Als beroepsvereniging staan we voor goede kwaliteit. Wij willen ons profileren met goede en gekwalificeerde leden, die bovendien beantwoorden aan de eisen van de Zorgautoriteit Nederland en de zorgverzekeraars,' vertelt Cocky. 'Een groot deel van onze leden, zo'n 550 in heel Nederland, is geregistreerd lid in het NVKT kwaliteitsregister'.
Geregistreerde leden zijn in het bezit van een erkend HBO-diploma Kunstzinnige therapie en een geldige Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). De bij- en nascholing is op orde en de therapeut doet mee aan zowel intervisie als visitatie. Geregistreerde leden komen voor op de lijst van de zorgverzekeraars, zodat cliënten (afhankelijk van de polis) in aanmerking kunnen komen voor vergoeding vanuit de aanvullende verzekering.

VAN IK NAAR WIJ

De afgelopen jaren heeft de vereniging ook gestuurd op onderlinge verbinding. 'Wij zijn ervan overtuigd dat we meer samen moeten doen,' benadrukt Brigitte. 'Van ik naar wij. Op individueel niveau, op het niveau van de beroepsvereniging maar ook voor het hele werkveld.' >>

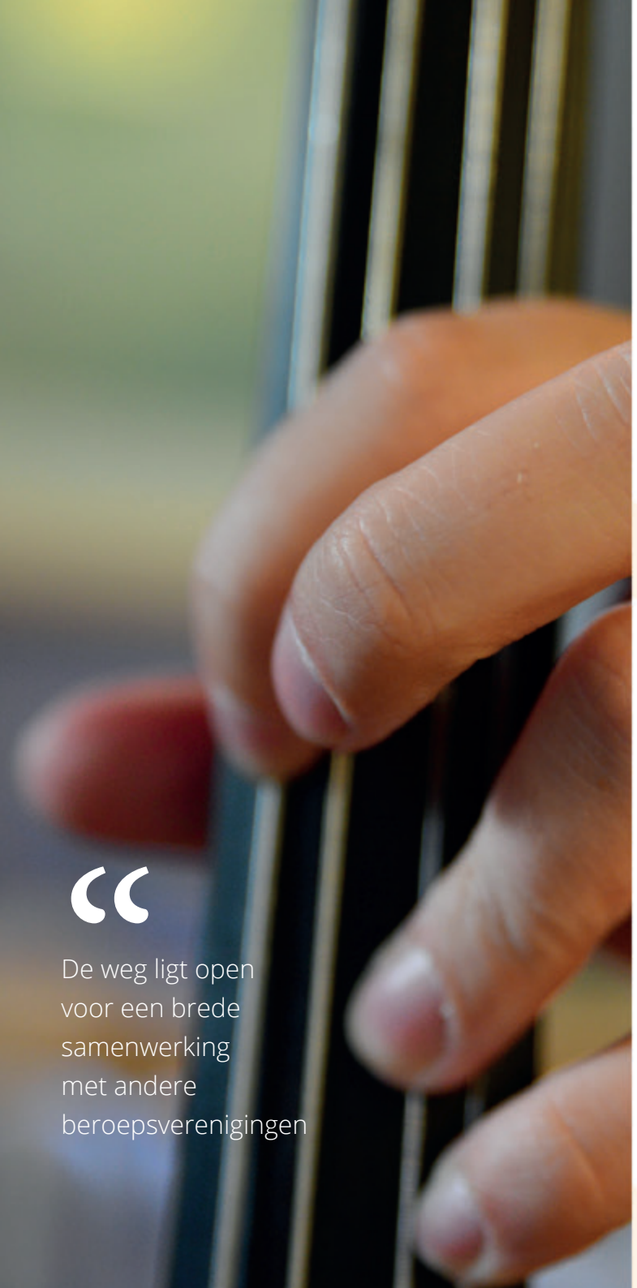

“

De weg ligt open voor een brede samenwerking met andere beroepsverenigingen

Cocky vult aan: ‘Je kunt samen heel veel doen, wat je in je eentje nooit kunt. Verbinding met elkaar is essentieel. Dat is ook de reden dat we gestart zijn met het organiseren van een netwerk op regionaal en landelijk niveau. Op landelijk niveau wordt gewerkt aan meer zichtbaarheid. In de regio’s komen kunstzinnig therapeuten bij elkaar om nieuwe samenwerkingsvormen op te bouwen, elkaar te helpen en van elkaar te leren. Bijvoorbeeld als het gaat om de WMO en het beleid van verschillende gemeentes. Die regiobijeenkomsten inspireren onze leden om nieuwe wegen te vinden en dat werkt echt heel erg goed.’

ANTROPOSOFISCH EN REGULIER

Na de vaststelling van een gezamenlijk opleidingsprofiel van alle vaktherepeutische opleidingen, inclusief die van Hogeschool Leiden, kan de kunstzinnig therapeut zichzelf ook vaktherapeut noemen. Hierdoor ligt de weg open voor een brede samenwerking met andere beroepsverenigingen. ‘Schaalvergroting is belangrijk om te overleven,’ benadrukt Cocky. ‘Door samen te werken staan we sterker, bijvoorbeeld richting de politiek, Zorginstituut Nederland en de zorgverzekeraars. Ook heel belangrijk: het gezicht naar de patiënt en de patiëntenverenigingen.’

De NVKT is in onderhandeling over verregaande samenwerking met de reguliere vaktherapeuten.

Op onderzoeksniveau en binnen kenniscentra wordt al op kleine schaal samengewerkt. ‘Bij aansluiting en met name door schaalvergroting kan de NVKT als beroepsvereniging zich meer gaan bezighouden met de inhoud van het vak en vindt noodzakelijk onderzoek op een grotere schaal plaats.’ Brigitte: ‘Kunstzinnige therapie is een regulier vak met als uitgangspunt de ‘gehele’ mens. We kunnen als beroepsgroepen veel van elkaar leren. Het gaat er niet om de verschillen te benadrukken, maar dat we elkaar aanvullen en elkaars kwaliteiten zien.’

ONDERZOEK TOEGEVOEGDE WAARDE VAN KUNSTZINNIGE THERAPIE

De NVKT werkt samen met het lectoraat van Hogeschool Leiden als kennisinstelling. Het lectoraat houdt zich bezig met onderbouwing van de gezondheidszorg en het aantonen van effectiviteit en veiligheid. ‘Het meten en verantwoorden van de resultaten van kunstzinnige therapieën is voor de vereniging een speerpunt. We moeten laten zien wat we doen, hoe we het doen en dat het werkt,’ aldus Cocky.

‘Het veld is enorm in beweging. We zijn voortdurend op zoek naar onderbouwing, om een speler te blijven binnen de verzekerde zorg. De vereniging werkt onder andere met de CQ index (CQI-AG) - een klanttevredenheidsonderzoek - en de ROM analyse (Routine Outcome Monitoring). >>

Wat is volgens Cocky en Brigitte, beiden zelf kunstzinnig therapeut, de kracht van kunstzinnige therapie?

‘Kunstzinnige therapie kan ontzettend mooi spiegelen. Ieder mens heeft scheppende vermogens. Als we kunstzinnig aan het werk gaan met kleur, vorm, melodie, beweging, ritme of spraak en drama, spreken we deze vermogens aan. Mensen communiceren zonder woorden en samen starten we een zoektocht naar het zelfgenezend vermogen.’

Het doel van kunstzinnige therapie is mensen sterker te maken. ‘Iemand die stevig in zijn schoenen staat, kan meer incasseren, functioneert beter en kan werken aan zijn eigen herstel. Dit geldt zowel voor volwassenen als voor kinderen.’

Kunstzinnige therapie werkt vooral aan het herstellen van evenwicht in de mens en het aanspreken van het gezondmakende en zelfgenezend vermogen. Hierdoor wordt ook de eigen regie versterkt. De therapie sluit naadloos aan bij het concept ‘positieve gezondheid’ waarbij gezondheid niet meer gezien wordt als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

Deze laatste meet het effect van de behandeling. Daarnaast loopt er een aantal promotieonderzoeken en is de vereniging binnen het lectoraat bezig met een grote casestudy over angststoornis. Dit onderzoek is in samenwerking met de Universiteit van Leiden. Ook internationaal zijn er onderzoeken gaande.'
Publicaties zijn te vinden op de website van Hogeschool Lieden (*hsleiden.nl/antroposofische-gezondheidszorg/onderzoek*).

Evidence based is wat de maatschappij vraagt. 'We stimuleren onze leden door middel van cursussen 'casestudies' om aan onderzoek mee te doen. Het is een belasting, maar kwaliteit kost nu eenmaal tijd. Het is noodzakelijk om door middel van onderzoek aan te tonen wat wij al jarenlang weten, namelijk dat kunstzinnige therapie werkt.'

LATEN ZIEN WAT WE KUNNEN

Op allerlei terreinen ondersteunt de beroepsvereniging haar leden. Ook als het gaat om profilering. Dat is naast bredere samenwerking en onderzoek het derde speerpunt van de NVKT. 'We moeten laten zien wie we zijn en wat we kunnen. En goed uitdragen welke toegevoegde waarde wij als kunstzinnig therapeuten hebben. Zowel richting de zorgverzekeraars, verwijzers als richting cliënten. Dat is van levensbelang voor behoud van ons beroep,' benadrukt Cocky. 'We zijn lang te bescheiden geweest.' >>

> Kunstzinnige therapie is een prachtig vak dat een stevige plek in de gezondheidszorg verdient.

Opleiding tot kunstzinnig therapeut

De Hogeschool Leiden verzorgt de opleiding tot kunstzinnig therapeut in Nederland. De studie, in de varianten Beeldend, Muziek en Spraak & Drama, is een voltijd HBO-opleiding. Deze opleiding leidt volgens het landelijk domeinprofiel vaktherapeutische beroepen tot het diploma 'Bachelor of Arts'.

Naast de opleiding wordt aan de Hogeschool Leiden ook wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de praktijkmethoden en effecten van kunstzinnige therapie.

Wat betekent voor de NVKT ‘op antroposofische grondslag’?

Antroposofische gezondheidszorg, waarvan kunstzinnige therapie een onderdeel is, is een vorm van integratieve gezondheidszorg. Zij maakt gebruik van actuele wetenschappelijke kennis en vult deze aan met vanuit de antroposofie ontwikkelde inzichten en therapieën. Integratieve gezondheidszorg is een wereldwijde beweging waarbij de relatie tussen behandelaar en patiënt een belangrijke rol speelt. Uitgangspunt is dat de wisselwerking tussen lichaam en psyche wordt erkend en betrokken bij preventie en herstel van ziekte.
Antroposofische gezondheidszorg is bedoeld als uitbreiding van de reguliere gezondheidszorg en is naast behandeling ook sterk gericht op gezondheidsbevordering, het herstellen van evenwicht in de mens en het aanspreken van gezondmakende krachten. Aan deze processen levert kunstzinnige therapie een belangrijke bijdrage. Kunstzinnige therapie kan ook zelfstandig en buiten een medische of antroposofische setting worden toegepast. Ook krijgt kunstzinnige therapie steeds meer een plaats in de reguliere zorg.
Alle antroposofische werkende hulpverleners in Nederland zijn regulier opgeleid en hebben zich aansluitend (post) academisch of (post)HBO geschoold bij de Academie Antroposofische Gezondheidszorg. De opleiding kunstzinnige therapie in Leiden is een reguliere opleiding waarbij de antroposofische inzichten geïntegreerd worden aangeboden.

“

Kunstzinnige therapie moet meer in het licht komen te staan. Voorheen waren wij te bescheiden.

Veel kunstzinnig therapeuten vinden het moeilijk om zichzelf en het vak goed te presenteren. Daarom organiseerde de beroepsvereniging afgelopen jaar een Pitchdag. In een interactieve workshop leerden de leden hoe ze in 30 seconden een goede pitch houden. ‘Aan het eind van de dag konden de leden in heldere taal uitleggen wat kunstzinnige therapie is en wat het oplevert. Die pitch kregen ze als filmpje mee. Kortom: een zeer succesvolle studiedag!’

INVESTEREN IN AUTOMATISERING

Het bestuur heeft op weg naar een meer professionele organisatie veel energie gestoken in automatisering. ‘Onder andere het ledenbestand, financiën en de registratie zijn volledig geautomatiseerd. Daarnaast zijn de leden nu zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van alle gegevens binnen MIJN NVKT. We hoeven ons als vereniging nu minder bezig te houden met administratie. Hierdoor hebben we meer tijd gekregen voor belangrijke, meer vakinhoudelijke zaken en het behartigen van de belangen van de leden.’

Behalve het ledenbestand en de registratie is ook het visitatiesysteem geautomatiseerd. ‘Hier zijn we best trots op. Visitatie is een verplicht onderdeel van het kwaliteitsregister en verloopt binnen NVKT via een geprotocolleerd visitatiesysteem. >>

“

De NVKT stimuleert leden mee te doen aan onderzoek. In samenwerking met het Lectoraat in Leiden bewijzen we dat het werkt’.

Leden worden automatisch uitgenodigd om, met een groep door het systeem geselecteerde leden, elkaar te visiteren. Via het systeem doorlopen ze het protocol tot en met de verslaglegging.’

Om kennis met elkaar te delen, met name als het gaat om de transitie in de zorg, beschikt de vereniging bovendien over een digitaal kennisplatform. Via de website *www.kunstzinnigetherapie.nl* kunnen zowel leden als gasten informatie vinden en delen.

EEN TOEKOMSTBESTENDIG NVKT

Cocky neemt na 4 jaar afscheid als voorzitter. Hoe kijkt ze terug op haar periode als bestuurder? ‘Ik ben vooral erg dankbaar dat ik de energie heb gehad om me zo intensief voor de beroepsvereniging in te zetten. We hebben als bestuur hard gewerkt aan het in stand houden van het vak. Het is ons bovendien gelukt om de vereniging weer toekomstbestendig te maken. Ik kan nu afscheid nemen in vertrouwen dat de zaken goed worden overgenomen. Niet alleen in het bestuur, maar ook in de commissies en werkgroepen, zijn gelukkig veel mensen bereid zich in te zetten voor de vereniging en ons vak.’

PRACHTIG VAK

Het nieuwe bestuur gaat verder op de ingeslagen weg, aldus de nieuwe voorzitter. ‘We blijven ons inzetten voor samenwerking met reguliere vakverenigingen, onderzoek en betere profilering en zichtbaarheid. We hebben hard gewerkt aan professionaliteit binnen de vereniging. Nu is het vooral belangrijk om samen met onze leden ons vak uit te dragen. Onderzoek zal meer en meer aantoonbaar maken wat wij al zo’n honderd jaar weten en in de praktijk brengen. Namelijk dat kunstzinnige therapie een prachtig vak is dat meer waardering en een stevige plek in de gezondheidszorg verdient.’ <

IN DE PRAKTIJK

Een gouden greep voor Korsakovpatiënten

Ook mensen met het Korsakovsyndroom blijken veel baat te hebben bij kunstzinnige therapie. ‘De bewoners van ons psychogeriatrisch ziekenhuis hebben grote moeite om hun eigen leven te organiseren, omdat de Korsakov hun korte termijngeheugen heeft aangetast. Ze hebben weinig inzicht in hun eigen gedrag en beperkingen, waardoor ze inactief en soms agressief kunnen reageren.’

Kunstzinnige therapie blijkt een ingang te bieden tot de uitvoerende functies (met name op het gebied van overzicht en planning), die bij deze bewoners zo ernstig verstoord zijn. Meestal zijn de bewoners erg in zichzelf gekeerd, maar hier ontstaat als vanzelf sociale interactie: ze bekijken elkaars werk en geven én ontvangen feedback. Het geeft ze meer zelfvertrouwen, het biedt ontspanning en maakt ze vrolijker.

‘We merken duidelijk dat de bewoners met veel plezier naar de kunstzinnige therapie gaan. Ze krijgen er duidelijkere structuur aangeboden en vinden er concentratie en zelfvertrouwen. Het geeft ze rust. En bij sommigen haalt het voor een kort moment de explosieve lading en spanning eraf.’

HOE WERKT KUNSTZINNIGE THERAPIE?

In kunstzinnige therapie worden medische en psychologische kennis gecombineerd met een kunstzinnige activiteit. Dat kan een beeldende activiteit zijn, bijvoorbeeld schilderen, tekenen of boetseren, maar ook muziek, spraak of drama.

Kunstzinnige oefeningen geven nieuwe ervaringen en inzichten en daarmee een extra ingang voor het werken aan gezondheid.
Kunstzinnig therapeuten hebben veelal een eigen praktijk of werken in loondienst. Ze werken daar samen met andere professionals zoals (huis)artsen, psychiaters, psychologen, andere eerstelijns hulpverleners, leerkrachten en intern begeleiders.

VOOR WIE

Kunstzinnige therapie is voor mensen van alle leeftijden die op zoek zijn naar een nieuwe balans tussen hoofd, hart en handen. Het wordt ingezet bij zowel lichamelijke als psychische klachten.

WERKGEBIEDEN

Gezondheidszorg algemeen

In de zorg zijn de individuele behoeften van de cliënt steeds vaker het uitgangspunt. De cliënt kan zelf keuzes maken over zorg en ondersteuning en de regie voeren over het eigen leven.
Kunstzinnige oefeningen zijn altijd afgestemd op het individuele verhaal en de kwaliteiten van de cliënt, ook wanneer in groepsverband wordt gewerkt. De therapeut probeert om via beeldende, muzikale, sprekende en spelende kwaliteiten het gezonde en krachtige deel in de mens aan te spreken en te versterken.

Kunstzinnig therapeuten zijn werkzaam in:

- eerstelijns zorg (zelfstandige praktijk)
- eerstelijns gezondheidscentra
- zorgcentra voor verstandelijk gehandicapten
- revalidatiecentra
- oncologische ziekenhuizen
- inloophuizen voor mensen met kanker
- verpleeghuizen
- jeugdzorg
- scholen
- gevangeniswezen
- asielzoekerscentra
- psychiatrische klinieken
- centra voor ambulante geestelijke gezondheidszorg
- verslaafdenzorg
- palliatieve zorg

> Kunstzinnige therapie levert op een speelse en positieve manier een bijdrage aan betere leerprestaties en grotere sociale vaardigheden.

Jeugd

Kunstzinnige therapie helpt kinderen op een speelse, positieve manier om hun persoonlijkheid te versterken. Het resultaat van hernieuwde zelfverzekerdheid is dat ze op alle terreinen beter gaan functioneren.
Juist in de omgang met kinderen heeft het een enorme meerwaarde te kunnen communiceren zonder woorden. Dingen die een kind vaak nog niet kan verwoorden, worden zichtbaar in bijvoorbeeld een tekening. Kunstzinnig therapeuten hebben ervaring met het ‘lezen’ van die tekeningen. Zo wordt duidelijk wat er in het kind omgaat.

Ook kinderen die niet lekker in hun vel zitten, bijvoorbeeld na een verhuizing of sterfgeval in de familie, hebben baat bij kunstzinnige therapie. Muziek of spel (drama) helpt deze kinderen hun emoties te verwerken.
Altijd is het doel om kinderen en jongeren weer in balans te brengen en hun gezondheid te bevorderen, zodat ze sterker worden.

Ouderenzorg

Veel ouderen worden geconfronteerd met verlies, ziekte of beperkingen. Dat is niet altijd eenvoudig om mee om te gaan. Met kunstzinnige therapie wordt het gevoelsleven en de creativiteit geactiveerd. Het maakt ouderen zelfbewuster en opener. Bovendien ontmoeten de ouderen elkaar en kan het zorgen voor een nieuwe hobby. >>

VRUCHTEN VAN HET LEVEN

Speciaal voor ouderen boven de 75 jaar is het reminiscentieprogramma 'Vruchten van het leven' ontwikkeld. In een serie bijeenkomsten wordt gewerkt met dierbare herinneringen uit ieders eigen levensverhaal. Kunstzinnig werken en reminiscentie gaan goed samen, want herinneringen zijn in veel gevallen in beelden opgeslagen. Via poëzie, beeldende kunst of een gesprek over 'hoe het toen was' komen die beelden weer tot leven. Door zo'n belangrijk beeld tot expressie te brengen, krijgt de herinnering meer kracht.

Palliatieve zorg

Ook voor bedlegerige of terminale patiënten kan kunstzinnige therapie helpend zijn. Als de eigen vermogens niet meer toereikend zijn, schildert de therapeut voor de zieke. De cliënt kan aangeven aan welke kleuren en beelden hij behoefte heeft. Een stervende blijkt vaak extra gevoelig voor kleuren. De schilderingen blijken in de laatste levensdagen veel betekenis te hebben, kunnen helpen loslaten en een andere kwaliteit geven aan het sterven.

Bij muziektherapie speelt de therapeut voor de bedlegerige of terminale cliënt een muziekstuk of laat klanken horen. De patiënt kan aangeven waar hij of zij zich prettig bij voelt en welk instrument, klank of muziekstuk verlichtend is.

"

Kunstzinnige begeleiding richt zich op doen, voelen en ervaren en is daarmee een waardevolle aanvulling in de begeleiding van werkzoekenden, werknemers en teams.

Arbeid – en loopbaanbegeleiding

Kunstzinnige oefeningen geven mensen inzicht in wat ze kunnen en willen en maken bijvoorbeeld duidelijk hoe ze samenwerken. Daarom wordt kunstzinnige therapie steeds meer ingezet bij arbeidsgerelateerde vraagstukken. Het werkterrein is breed, van loopbaanontwikkeling en re-integratietrajecten tot teambuilding en organisatieontwikkeling.

- loopbaanbegeleiding
- outplacement
- re-integratie
- burn-out of burn-out preventie
- beroepskeuze
- organisatieontwikkeling
- teambuilding
- conflicthantering

Kunstzinnig therapeuten werken samen met professionals bij het begeleiden van werkzoekenden, werknemers en teams. Beeldende coaching richt zich op doen, voelen en ervaren. Het blijkt dat kunstzinnige begeleiding een mooie aanvulling is op het bestaande aanbod van gesprekken, testen en trainingen.

VERGOEDING

De meeste zorgverzekeraars vergoeden kunstzinnige therapie via het aanvullend pakket. <

De vereniging

De Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapieën op antroposofische basis (NVKToag) behartigt de belangen van zo'n 550 kunstzinnig therapeuten in Nederland.

Deze therapeuten hebben een eigen praktijk en/of zijn werkzaam in zowel de reguliere als antroposofische gezondheidszorg. Kunstzinnig therapeuten zijn breed inzetbaar van jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, ouderenzorg tot palliatieve zorg. Ook zijn er therapeuten werkzaam in scholen, zowel op basisscholen als in het voortgezet onderwijs, in organisaties voor coachings- en trainingstrajecten en voor mensen met kanker.

De beroepsvereniging is in 1970 opgericht. De NVKT behartigt de belangen van de leden en stelt kwaliteitsnormen op voor de beroepsuitoefening van kunstzinnig therapeuten.

> Kunstzinnige therapie gaat uit van de mens als geheel, met zijn levensgeschiedenis, persoonlijkheid en mogelijkheden

IN DE PRAKTIJK

Meer grip op spreken

Sanne is zeven jaar en sprak erg snel, monotoon en onbewust. Ze komt naar spraaktherapie waar alles erop gericht is om Sanne meer bij zichzelf te brengen en rustiger te laten spreken. Tijdens de therapie wordt bijvoorbeeld een rijmpje gesproken, waarin de 'D' steeds voorkomt. Er wordt hierbij met de voeten in het ritme van de taal naar opzij gelopen en telkens van richting gewisseld. Het rijmpje gaat over paarden en het doel is om door het beleven van het paardengetrappel goed in de voeten te komen en de grond als grens te beleven.

De spraaktherapeute oefent met Sanne ook met een rijmpje over een gevecht met een draak. Dit rijmpje heeft telkens na twee regels een ander ritme. Op de lange lettergrepen wordt met een stok op de stok van de ander geslagen, waarbij afwisselend Sanne of de therapeut de 'aanvaller' is. Het doel hiervan is dat Sanne, door het spreken samen te brengen met de beweging, rustiger gaat spreken.

Aan het begin van een therapie is Sanne vaak ongeconcentreerd, terwijl ze aan het einde rustig kan zitten en een gesprekje kan voeren. Na een aantal sessies heeft Sanne tijdens de therapie veel meer grip op haar lichaam en op haar spreken. Thuis spreekt ze veel rustiger en bewuster.

Colofon

Dit is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapieën ter gelegenheid van het afscheid van voorzitter Cocky van der Linden.

Concept & creatie
Coopkracht, Zutphen

Coördinatie
Pieter Verhage

Concept en ontwerp
Jan Peerik
Nandan Lemmers

Tekst
Monique Fransen

Fotografie
Pim Helmich

Schildering bladeren
Cocky van der Linden

De verhalen IN DE PRAKTIJK op pagina 6, 7 en 17 zijn overgenomen uit 'Klank en kleur in ontwikkeling' van Hogeschool Leiden

december 2016

NVKT

Nederlandse Vereniging
voor Kunstzinnige Therapieën
op antroposofische grondslag
NVKToag

Postbus 839
3700 AV Zeist
085 77 33 183
secretariaat@kunstzinnigetherapie.nl